

siłku wieczornego - jeżeli jest przy tym moja żona albo kilka osób - czyta ktoś głośno książkę; ... potem przechadzam się ze znajomymi, wśród których są ludzie wykształceni. Tak, na rozmowach na różne tematy przeciąga się wieczór ..."²³.

15. List Pliniusza Młodszego do Kalwizjusza Rufusa:

"Nie wiem, czy spędziłem kiedyś czas równie przyjemnie, jak niedawno podczas pobytu u Westricjusza Spurinny, i to do tego stopnia, że nie chciałbym w starości ... brać za wzór nikogo innego... Rano pracuje leżąc na sofie ... odbywa przechadzkę na przestrzeni 3000 kroków²⁴... Jeżeli są jacyś znajomi, prowadzi się rozmowy na poważne tematy; jeżeli nie ma nikogo, lektor czyta mu książkę, niekiedy robi to także w obecności znajomych, o ile im to odpowiada. Następnie odpoczywa, i znowu książka albo rozmowa - cenniejsza od lektury ... Po przejażdżce na przestrzeni 7000 kroków znowu spacer 3000 kroków, po czym odpoczywa albo idzie do swojego pokoju i oddaje się pracy literackiej. Piszę bowiem bardzo wprawnie wiersze liryczne, i to w języku greckim i łacińskim"²⁵.

16. List Pliniusza Młodszego do Terencjusza Juniora:

"Obciążyłem cię, ponieważ wysłałem równocześnie tyle zwojów; lecz obciążyłem cię tak, po pierwsze dlatego, że sam się tego domagałeś, następnie - ponieważ pisałeś, iż tak skromne jest winobranie, że dobrze wiedziałem, iż będziesz miał czas wolny, jak to się ogólnie mówi - na przeczytanie książki. Ja otrzymuję takie same wieści z moich posiadłości. A więc i mnie wolno będzie pisać, ażebyś ty miał co czytać, byleby tylko można było kupić gdzieś karty papirusu; a o ile byłby szorstki albo bibulasty, to albo nie należy w ogóle pisać, albo cokolwiek napiszę, czy będzie to dobre czy złe, to znioszę"²⁶.

17. List Pliniusza Młodszego do Rosjanusa Geminusa:

"Nie przypuszczałem, że w Lugdunum²⁷ są księgarze, i tym większą przyjemność sprawiła mi wiadomość zawarta w twoim liście, że tam sprzedają moje książeczki i że za granicą zachowują one wziętość, jaką zyskały w Rzymie. Zaczynam bowiem